

El Bon Pastor

Revista per a preveres

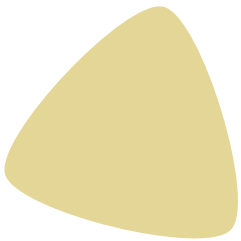
Núm. **74**
Febrer de 2016
Any VII

Equip promotor: Agustí Borrell, Norbert Miracle,
Xavier Morlans, Joan Planellas, Armand Puig.

Correcció lingüística: Joaquim Claver.

Disseny original: Albert Fortuny.

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014
revistaelbonpastor@gmail.com
www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de
la revista podeu fer els vostres donatius a
La Caixa **2100-0272-33-0101212882**.

Moltes gràcies

Pòrtic	4
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
Presentes com el llevat	7
L'arquebisbe Pont i Gol, president de la Conferència Episcopal Tarraconense JOAQUIM CLAVER	
Un sol cor i una sola ànima	10
La mort del Dr. Torras i Bages FRANCESC XAVIER BISBAL TALLÓ	
Anunciar la Paraula	12
Llegir i divertir-se, tot pregant i contemplant RAMON RIBERA-MARINÉ	
Deixebles de l'Evangelí	14
Ramon Llull, un místic sorprenent (II) GASPAR MORA	
Al servei de l'altar	16
Tres processons litúrgiques JAUME GABARRÓ	
Reclinats sobre el pit del Senyor	18
Fra Frederic de Berga i l'espiritualitat martirial dels caputxins durant la persecució religiosa de 1936 VALENTÍ SERRA DE MANRESA	
Rentar els peus	20
Un pla pastoral per al proper quinquenni JOSEP CASELLAS	
Un bisbe ens parla	22
La Paraula i les paraules + AGUSTÍ CORTÉS SORIANO	
Hem vist, hem llegit	24
<i>No us oblidem.</i>	

Ramon Llull és la figura més assenyalada de tots els temps en les esglésies i terres de llengua catalana. Fill de barcelonins i nascut a Palma, la capital de Mallorca (1232), Llull pertanyia a les famílies que acompanyaren el rei Jaume en la conquesta de l'illa. Home de món en els seus inicis, cortesà i trobador, casat i amb dos fills, Llull canvià radicalment de vida devers els trenta anys (1263), quan rebé la visió del Crist crucificat i una il·luminació profunda del cor i de l'intel·lecte. No és casual que la seva memòria se celebrés antigament el 25 de gener, festa de la conversió de sant Pau. Llull, com Pau, abandonà l'antiga vida i s'adherí a la llum del Crist (Actes 9), i Déu mateix li revelà el seu Fill (Gal1).

Llull, com Pau, fou escriptor, pensador, místic i missioner. L'apòstol Pau va escriure, en grec, un *corpus* de cartes que han exercit una influència determinant en el cristianisme, com a secció del Nou Testament. Llull fou l'autor de 264 escrits (25 perduts), en català, llatí i àrab, i esdevingué així un dels autors més prolífics de la història. Com a pensador, Pau és el pare de la teologia cristiana. Llull, com a teòleg i filòsof, és, al costat de Bonaventura, Tomàs d'Aquino i Duns Escot, un exponent de la teologia medieval en el cimall del seu desenvolupament. L'instrument de l'*Ars* és una eina afinada del mètode teològic i del saber humà, fins i tot de la lògica matemàtica. Pau és, com subratllà Albert Schweitzer, un místic que fonamenta el seu pensament teològic en l'experiència personal del Crist mort i ressuscitat. Llull és, al costat dels grans místics cristians, l'home que ha viscut de la contemplació posada en Déu i ha fet de l'amor entre l'amic i l'Amat un paradigma sublim de vida espiritual. Finalment, Pau és l'apòstol que ha estat escollit per anunciar l'Evangelí als pagans, mentre que Llull articula tot el seu projecte de reforma de l'Església i de la societat des d'una perspectiva missionera, en virtut de la qual jueus i musulmans han de ser portats, mitjançant un diàleg basat en les raons necessàries, a l'acceptació de la fe cristiana. Per això funda Miramar, on es formaran en llengües els futurs missioners.

Als seixanta vuit anys (1300), Llull escriu el «Cant de Ramon», on explica la seva vida i el seu projecte. Aquesta peça comença així: «He estat creat i he nascut / per honorar i servir Déu». La glòria de Déu és, igualment, la glòria de l'home. Llull es reconeix com a servent de l'Altíssim, com faria un profeta de l'antic Israel o un místic musulmà. I tot seguit especifica: «Crist se m'aparegué en la creu: / volia que a Déu estimés». La creu és la font de l'amor indefallent a Déu, de manera que la creu de Jesús és la que porta Llull a atansar-se a Déu i a abeurar-se a la font de la seva misericòrdia, a demanar el seu perdó i a rebre el sagrament de la confessió. Llull duu a terme allò que ell anomena «conversió a la penitència», a una vida orientada cap a Déu que ha renunciat a la vanitat, i Déu li estalvia que perdi el gran do de l'amor: Llull mantindrà l'esperança i la pregària. Ben al contrari, l'amor a Déu esdevé el

foc que l'abrusa: «entre la vinya i el fenollar em va prendre l'amor diví», explica Llull en una frase que es comprèn quan es puja a la muntanya de Randa, com ell va fer l'any de la seva il·luminació (1274). Llavors, ja havia fet dos pelegrinatges (a Santa Maria de Rocamadour, a l'Occitània, i a Sant Jaume de Compostel·la, a Galícia). Posteriorment, aconsellat per sant Ramon de Penyafort, havia tornat a Mallorca i estudiat nou anys com a autodidacte – aprenent llengües, sobretot l'àrab d'un seu esclau que era musulmà.

Els anys al voltant de la seva il·luminació van ser el punt d'arrencada de la seva ingent producció literària, concretament de l'Art: l'«Art abreujada d'atrobar veritat» i el «Llibre de contemplació en Déu» (entre 1271 i 1274). L'objectiu és ben clar: esforçar-se a demostrar mitjançant una argumentació compatible amb els seus discutidors, jueus i musulmans, els misteris de la Trinitat i l'encarnació del «Déu i home», del Crist. D'altra banda, hi ha Blaquerna, la novel·la en la qual s'explica el projecte reformador de Llull, i que inclou l'alta mística: el «Llibre d'amic e Amat» (1283). Les tres grans columnes del projecte de Llull, l'instrument intel·lectual (l'Art), la gran temàtica teològica i vital (la contemplació) i la reforma de l'Església (Blaquerna), ja existeixen quan Llull ha arribat als cinquanta anys. Cert que encara manquen obres tan rellevants per al diàleg interreligiós com el «Llibre del gentil e dels tres savis» o la «Disputatio Raymundi christiani et Homeri saraceni», però el gruix de l'obra ja ha estat escrita i l'Art només haurà de ser perfeccionat, fins que arribi a l'*Ars Magna*. La producció de Llull comprèn llibres de lògica, pedagogia, política, medicina, discurs moral, proverbis... Llull entra en tots els temes i empra una gran varietat de gèneres literaris. És un autor «tocat» per la llum divina.

L'actualitat de Llull passa, en primer lloc, pel *kairòs* representat pel papa Francesc, el pastor que ha començat una veritable revolució en la manera que té l'Església de ser en el món i d'anunciar l'Evangeli recollint les llàgrimes dels homes i les dones que hi viuen: l'Església és, sobretot i a imitació de Maria, mare de misericòrdia. Igualment, Llull entén que l'Església ha de tornar a l'estil de vida que deriva de l'Evangeli viscut, que ha d'abandonar tot allò que la fa serventa d'allò que esclavitza i que ha de retrobar l'amor pur i el bé sense mixtures.

En segon lloc, Llull proposa una ciència que surt de Déu i culmina en Ell. En el seu conegut «arbre» les dignitats i propietats divines troben el seu correlat en les virtuts i capteniments humans. Llull supera la dicotomia natural–sobrenatural gràcies a una comprensió conjunta de la naturalesa i de la gràcia, de l'humà i el diví. En Llull, la teologia i la filosofia s'ajuden mútuament a fer que les potències de l'ànima (memòria, enteniment i voluntat) entrin en el misteri pregon del Déu trinitari i encarnat. El centre del pensament de Llull és el Símbol de la Fe, el Credo, i allò que l'impulsa és la missió. Igualment, el projecte del Papa Bergoglio és el de la conversió missionera, que permet arribar a les perifèries i trobar-se amb la carn de Crist que són els pobres.

En tercer lloc, Llull no és un teòleg d'escola. És un teòleg laic sense escola, que ha conegut la il·luminació i ha entrat en un coneixement de Déu que supera moltes barreres. Llull és un

home que cerca Déu per la via de l'amor, la que recorrerà Francesc d'Assís, la que porta a la identificació amb el Crist. La santedat és lluminosa, i el poble la comprèn immediatament. La santedat de Llull –«el Beat», a Mallorca– ja va ser reconeguda mentre ell vivia. Després de mort, aquesta santedat s'ha expressat abundantment en la pietat popular: centenars de retaules i imatges, d'exvots i advocacions poblen l'illa que el va veure néixer. Ara, esperem que arribi el dia, potser proper, en què tota l'Església de Déu veneri la santedat de «Ramon, lo foll» i li reti culte com a intercessor.

El místic mallorquí va escriure: «Amor és aquella cosa que los francs (= els homes lliures) met en servitud e a los serfs (= servents) dóna llibertat» (*Llibre d'Amic e Amat* núm. 295). Gran paradoxa del «camí més excel·lent» (Primera carta als Corintis 12,31)!

ARMAND PUIG I TÀRRECH.

Rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

L'arquebisbe Josep Pont i Gol, president de la Conferència Episcopal Tarraconense

Després del Vaticà II (clausurat el 8 de desembre de 1965), la primera reunió dels bisbes de la Província Eclesiàstica Tarraconense va ser convocada per al 15 de febrer del 1969. Hom indica la raó de ser d'aquests reunions periòdiques dels bisbes: «Després del Concili Vaticà II, com a conseqüència de la col·legialitat episcopal, s'ha impulsat una major vinculació i corresponsabilitat dels bisbes en la seva tasca pastoral» (comunicat).

El contingut d'aquesta primera reunió es divulgà a través d'un comunicat de premsa; així es farà a partir d'ara en totes les reunions ordinàries dels bisbes. Fou elegit secretari d'aquesta «Conferència regional» Mons. Ramon Torrella, bisbe auxiliar de Barcelona. (Al web de la Conferència Episcopal Tarraconense són consultables els comunicats de premsa de totes les reunions fins al present).

Com a fet destacable en aquesta 1a. reunió assenyalem l'acord dels bisbes de comptar amb la participació periòdica dels Superiors Majors religiosos en aquestes reunions episcopals per tractar sobre temes d'interès i responsabilitat compartits, propòsit que es fa realitat per primera vegada a la reunió 4a (2 juny 1969).

Des dels seus inicis els bisbes es plantegen la necessitat de comptar amb l'ajut d'experts per a l'estudi de qüestions específiques.

De bon començament hi són convocats successivament els representants de diferents sectors de l'acció pastoral de totes les diòcesis amb seu a Catalunya: els rectors de seminari, els delegats de litúrgica...

Al cap d'un parell d'anys d'aquesta 1a. reunió té lloc un relleu significatiu: el bisbe de Sogorb-Castelló, Mons. Josep Pont i Gol, és nomenat arquebisbe metropolità de Tarragona (24 gener 1971). A la reunió dels bisbes en què, per primera vegada, participa (i presideix) el nou metropolità (3 març 1971), s'aprova l'acta de la reunió anterior, que per primera volta encapçala l'epígraf "Conferència Episcopal Tarraconense", esdevinguda habitual des d'aquest moment (en substitució de 'Província Eclesiàstica Tarraconense')

(Val a dir que aquest nom de "Conferència Episcopal" no inclou, en el present cas, les competències que el dret atorga a una conferència episcopal; per la qual cosa quan la Conferència Episcopal Tarraconense pretenia l'aprovació d'algun moviment, associació, entitat... li calia recórrer a l'aprovació simultània donada per tots els prelats, és a dir, cadascú a la pròpia diòcesi (així els estatuts diocesans de Minyons Escoltes, 11 juliol 1974); o també mitjançant l'aprovació que el bisbe d'una diòcesi donava al moviment o associació corresponents, tot indicant però, en el decret d'aprovació o en els estatuts pertinents, que se li assignava com a àmbit de la seva activitat el conjunt de les diòcesis de la Província Tarraconense

(i Arquebisbat de Barcelona) (així l'Associació Bíblica de Catalunya, 21 setembre 1974; o el Centre d'Estudis Pastoral, 1975).

A partir de la reunió 22a. (setembre de 1972, la mateixa reunió en què s'acomiada Mons. Marcelo González Martín, fins aleshores Arquebisbe de Barcelona), hom redacta en català l'acta de les reunions de la Conferència. A partir del juliol de 1972 els escrits oficials del metropolità duen per capçal l'epígraf «Conferència Episcopal Tarraconense. Presidència.»

L'ordre del dia de les reunions de la Conferència era aprovat pel metropolità. L'Arquebisbe Pont i Gol, però, sempre confegia un complement personal de temes, que anava introduint en la dinàmica de cada reunió segons el seu criteri. Aquests eren temes fruit dels seus contactes, consultes que se li feien, constatacions personals. Val a dir que la funció de president de la Conferència Episcopal Tarraconense formava part de la responsabilitat amb què l'Arquebisbe Pont i Gol exercia la seva funció de metropolità.

L'any 1976 corresponia als bisbes de la Tarraconense i Arquebisbat de Barcelona, de fer la seva visita quinquenal *ad limina apostolorum*. Així ho anunciava l'Arquebisbe Pont i Gol als seus diocesans en un comunicat intitulat «Aniré a Roma a "veure Pere"», on amb continguda alegria afirma: «La [visita] que farem enguany tindrà una circumstància que la farà excepcionalment important. I és que tots els bisbes de Catalunya, els qui formem la Conferència Episcopal Tarraconense, anirem plegats, per primera vegada a la història, a fer aquesta visita al sepulcre dels Apòstols, i plegats serem rebuts per Pau VI». Des dels bisbes d'Espanya, però, aquesta praxis dels bisbes catalans no fou pas vista de bon grat. Tot i així, al cap de no molts anys els bisbes espanyols van acabar imitant el que s'havien anticipat a fer els bisbes de Catalunya. Curiós, veritat? El que feren els nostres bisbes l'any 1976 fou així de senzill: el que a cada bisbe corresponia de fer en ocasió d'aquesta visita, en els seus contactes amb els organismes de la cúria romana, va ser programat de manera que poguessin fer-ho plegats, i si era possible corporativament.

L'Arquebisbe Pont i Gol vetllava perquè els diferents camps de l'acció pastoral de les nostres diòcesis rebessin l'estímul de la Conferència Episcopal. Amb aquesta finalitat eren convocats a les reunions dels bisbes, en un ordre successiu, els representants diocesans dels diferents àmbits pastorals (rectors de seminaris majors, de seminaris menors, delegats de litúrgia, arxivers, delegats de laics, de catequesi, dels esplais, de minyons escoltes, delegats d'ensenyament, de pastoral de la salut, dels mitjans de comunicació...); i també els organismes dependents directament de la Conferència com a tal. En un altre capítol, també les reunions dels organismes mixtos, és a dir, constituïts amb representants de l'Administració civil i de la pròpia Conferència. Al final del pontificat de l'Arquebisbe Pont i Gol, vaig comptabilitzar 40 títols (associacions, moviments, organismes, entitats...) que aportaven el seu servei a la coordinació de l'activitat pastoral de les nostres, aleshores, 8 diòcesis, sota l'aixopluc de la Conferència Episcopal Tarraconense. L'Arquebisbe animava aquest treball que partia de la base, és a dir, de les realitats existents, sense comptar, en els seus inicis, amb estructures jurídiques. Ell sovint es mostrava partidari de suscitar aquestes iniciatives

perquè anessin creixent mica a mica per si mateixes. Només un cop afermades amb suficient garantia, des de la Conferència se'ls feia el reconeixement institucional adequat a la seva naturalesa i finalitats.

Al web de la Conferència Episcopal Tarraconense també s'ofereixen els documents que al llarg de la seva història ha anat fent públics la Conferència. Alguns amb caràcter circumstancial, que apareixen en forma de *nota*. A d'altres documents, atesa la seva extensió, se'ls ha reconegut major importància. El nom de «Conferència Episcopal Tarraconense» amb què s'expressava l'autoria d'aquests escrits ha anat cedint, de fa uns anys, a aquest altre: «Els Bisbes de Catalunya».

En l'etapa de l'Arquebisbe Pont i Gol s'inicien les jornades interdiocesanes de preveres de les diòcesis representades a la Conferència Episcopal Tarraconense, amb la celebrada a Vallfogona de Riucorb, l'any 1975, en ocasió del 350è. aniversari del traspàs de mossèn Francesc Vicent Garcia, "rector de Vallfogona". El 1977 es va convocar la 2a, a Vic, en ocasió del 75è. aniversari del traspàs de mossèn Cinto Verdaguer i del centenari de l'Atlàntida. I, encara, l'any 1978, la convocada a Tarragona en ocasió de la recepció i definitiva sepultura de les restes mortals del cardenal Francesc d'Assís Vidal i Barraquer, i dels 500 anys de la primera Bíblia completa impresa en català.

Aquesta no és una memòria de la Conferència Episcopal Tarraconense, ni tan sols la corresponent a una etapa; només pretén ser un apunt d'algun aspecte referit a la presidència que n'ostentà l'Arquebisbe Josep Pont i Gol, en tant que arquebisbe metropolità de Tarragona.

JOAQUIM CLAVER CASELLES

Prevere de l'Arquebisbat de Tarragona,

Rector de la parròquia de Constantí

La mort del Dr. Torras i Bages

Fou el dilluns 7 de febrer de 1916, aquest mes fa cent anys. Per al bisbe Torras i Bages el martiri és el més solemne acte pontifical i la forma més esplèndida del culte i l'adoració. La seva mort fou, amb paraules del P. Casanovas, «l'acte pontifical més solemne de la seva vida, com una missa pontifical celebrada davant les mateixes portes del cel».

Miquel Bordas, pensador que recentment ha defensat una tesi doctoral sobre el pensament polític del qui fou bisbe de Vic, ha sintetitzat els darrers moments de vida del patriarca. En els primers dies de malaltia comentava al prepòsit de l'Oratori, el P. Joan Ricart: *diuen que per ara la cosa no és grave; no obstant, vostè parli'm amb tota franquesa, i no m'oculti la veritat del perill; és el meu desig de morir tal com ha de morir un bisbe*. Havent empitjorat, es preparava per a la mort i, havent donades les darreres disposicions testamentàries, no volgué concretar el lloc on havia de ser enterrat: *després de mort –deia- ja no em pertanyo*. Demanà l'assistència espiritual incessant dels pares filipons al llit de l'agonia. Rebé els Últims Sagraments amb la mateixa serenitat i majestat amb què oferia el Sant Sacrifici en les grans festes de Setmana Santa.

El dia abans del seu traspàs, diumenge 6 de febrer, reconeixia: *ara no em sabria pas greu de morir-me*. I és que opinava que *si no fos ara, hauria d'ésser poc més endavant; val més ara, que un hom ja té la convicció feta i ha pogut preparar-se*. I afegia tot seguit, de manera molt coherent amb el seu pensament constantment sostingut: *dono gràcies a Déu, perquè m'envia la mort en aquestes circumstàncies, després d'haver-me pogut preparar, rebent tots els auxilis espirituals i prendre amb claredat les últimes resolucions. Disposa el Cerimonial de Bisbes que el pastor, abans de sortir d'aquesta vida, faci les exhortacions convenientes. De consegüent, jo exhorto els qui m'han de succeir en el ministeri que tinguin cura del que deixo i facin fructificar la gràcia que he vingut a administrar en aquesta diòcesi. Us dono les gràcies per la vostra cooperació en els meus treballs. Us recomano els ordes religiosos, els convents, el Seminari, les parròquies i tot el que constitueix l'organisme del cos místic de Jesucrist. I com que la caritat és la substància de la Llei, us exhorto que us estimeu i perdoneu mútuament, i jo també us demano perdó de les ofenses que us hagi ocasionat*.

Durant la darrera nit, del diumenge al dilluns, molt agitada per a ell, exclamava: *¡Oh, sí; que es faci la voluntat de Déu! ¡Que dolç és estar a la Creu amb Jesús!*. I poc després al·ludia al pas final que li tocava fer, per la qual cosa pregava al sacerdot acompanyant que l'ajudés a resar el pàrenostre: *perquè l'últim acte sigui de perfet amor de Déu*.

El mateix dilluns, pel matí, el bisbe Torras encara tingué temps de dictar un *post scriptum* a la seva última pastoral, *La ciència del patir*, que havia acabat just abans d'enllitar-se malalt:

a la mateixa tarda en què firmàrem l'anterior Carta, una dolorosa afecció ens féu ficar al llit, i ara ens porta vers el sepulcre, que incloent en si el conjunt de les ensenyances humanes, és un verdader símbol de la Ciència del patir; tot lo mundà queda esvaït pel sepulcre; una mateixa part de l'home en queda consumida, de manera que la saviesa és l'ànima. Per això aquell home eminent que fou el cardenal Enric Manning , a l'explicar l'impuls pel qual ell havia sigut conduït a l'Església catòlica, ell, l'escriptor eminent, confessa que el que el guià fou la necessitat de la salvació de la pròpia ànima. Aquest fou també el nostre desig a l'escriure la present Pastoral, perquè és el desig de Jesucrist, qui no ha vingut al món a fer intel·lectuals, sinó a fer homes pràcticament virtuosos. Aquest matí han celebrat per a mi, a l'Església de sant Neri, la Missa dels agonitzants, Missa que està en pràctica en gran nombre de piadoses parròquies d'aquest Bisbat, i aprofitem l'oportuna ocasió per a recomanar a tots els fidels cristians aquesta piadosa pràctica de la Ciència del patir, i aprofitem també l'ocasió per a acomiadar-nos de tots vosaltres, demanant-vos les vostres oracions per a aquestes hores crítiques, i enviant-vos l'última i més afectuosa Benedicció.

Després de tres hores en què s'apagava lentament la vida de Torras i Bages, quan mancaven cinc minuts per a les vuit del vespre, Josep Torras i Bages, bisbe de Vic, expirava.

FRANCESC XAVIER BISBAL TALLÓ

Prevere del bisbat de Vic,

Delegat diocesà de mitjans de comunicació

Llegir i divertir-se, tot pregant i contemplant

Voldria insistir, encara, com a segona part de l'article *Llegir, simplement llegir* del número de gener, en el complement que pot ser per a l'espiritualitat sacerdotal, tot i que el qui signa és monjo, també, el coneixement global de la Bíblia, com a previ i com a base d'altres tipus de lectura més parcials, com és la litúrgica o l'acadèmica.

Em costa de parlar de temes en la Bíblia, buscar-hi, què diu de... la violència, per exemple, o dels immigrants, o de qualsevol altre qüestió que ens aclapara, i que acapara els mitjans d'informació del dia. No és que no n'hi hagi, de temes, ací i allà del gran Llibre, però... prefereixo partir, més aviat, d'un text concret, agafat potser a l'atzar del punt d'un llibre d'una lectura quotidiana, però que por dur el lector a indrets desconeguts o impensats fins aleshores per ell. I és que cada dia el text és nou, i pot parlar de manera nova, i no és, forçosament, que un s'hi projecti, sinó que depenent de les combinacions, dels prismes d'altres indrets del mateix Llibre, normalment, la lectura pot resultar diferent. La lectura, no serà millor de fer-la com un sortir a buscar, simplement, per trobar qualsevol cosa, el que sigui, o res, potser, sí, amb una mirada o una orella admirada de la realitat? Llegir, tot fent camí, llegir simplement...

I d'aquí en surt una segona actitud que recomanaria a l'eventual lector: és la del bon humor, que es tradueix en el somriure als llavis, i, més en concret, a no deixar-se enredar pel text. Començo pel final. Si llegiu el Gènesi, feu-ho amb un somriure indulgent, ignorant-ne el significat (del *misteri* que l'anomena Agustí), per exemple, en arribar als capítols de Jacob i dels seus embolics envers tothom, el seu germà, el seu pare, el seu sogre... Evidentment que no es tractarà que l'imitem en els seus enganys desvergonyits. Cal fixar-se que actua tal com diu el seu nom, en hebreu, que vol explicar l'esperit lluitador visible ja des del primer moment de la vida, en una lluita en la qual tot s'hi valia. I és que es tracta d'un personatge de ficció, un personatge literari: ni que tot el que relatés fos realitat, aquesta ha estat plasmada a través de la ploma, o de la veu d'algú que n'ha fet relat i lletra, i que, per tant, explica la història coneixent-ne ja el terme, veient-la ja completa. Amb això afirmo que el personatges bíblics tenen molt de màscara, de tipus.

Serveixin aquestes recomanacions especialment pels llocs on surt Déu, ni que sigui tan sols a través de la seva paraula, parlant. No oblidem que també aquí hi ha la mitjanceria de l'autor, tant més perillós com és invisible als nostres ulls.

Dos altres consells, són dels nostres avantpassats en l'exegesi –sóc conscient de no inventar res, sinó simplement de remenar amb pressa el cofre d'antiguitats (Mt 13,44ss)—, a tenir, però, ben present, *la dignitat de Déu i el sentit global*.

En primer lloc, res ni ningú no ens pot rebaixar la grandesa, la dignitat, de la figura divina, ni tan sols el text. En cas de debat, cal veure com podem resoldre les diferències, això és, com caldrà interpretar el text. En segon lloc, i com a corol·lari de l'afirmació de la unitat del text bíblic, cap text no pot estar en contradicció amb un altre. I en el cas que es doni, cal saber com resoldre també el desequilibri: el judaisme ho soluciona diversament del cristianisme (i és que parlo des de l'àmbit d'una lectura existencial, cultural, religiosa). Per aquell, la veritat plana davant de les aigües del caos primordial, o, el que és el mateix, en l'antigor dels llibres de la Llei, del Pentateuc, en aquest davant la foscor del Gòlgota, de les aigües que surten de la banda dreta de l'altar, del Crist.

Potser és, però, que Llei i creu no manifesten sinó una sola realitat: la Pasqua eterna, la Vida per damunt de la Mort. En una paraula, la clau hermenèutica del Text és la Vida, la Vida que té (o és) un Nom impronunciable, i un Nom nou (el tresor del qual sols nosaltres en sabem el valor). Si no ens parla d'això, la Bíblia, és que no la llegim bé, o potser millor encara, que no l'hem començat a llegir. Si ens parla d'això, tanmateix, ni que sigui balbucejant, comencem a contemplar el món, l'entreveiem llegint-lo a través del prisma del gran Relat: llavors la història bíblica cobra sentit, i amb ella l'esdeveniment del qual parla el darrer tele-notícies.

RAMON RIBERA-MARINÉ

Monjo del Monestir de Santa Maria de Montserrat

Ramon Llull, un místic sorprenent (II)

E“Escarnien i reprenien les gents a l'Amic perquè anava com a foll per amor. I l'Amic menyspreava llurs escarnis i reprenia les gents per tal com no amaven son Amat” (*Llibre d'Amic e Amat*, 147). L'experiència mística amorosa de Ramon Llull està a l'arrel de dues característiques pròpies que defineixen la seva personalitat. Una és el seu afany missioner. Ja des del primer moment, Llull presenta la seva “conversio ad paenitentiam” amb un accent fortíssim sobre la decisió d'esmerçar tota la vida, i donar-la si cal, per la conversió dels pecadors i dels infidels. Llull serà sempre fidel a aquesta decisió, i ell presenta tots els esforços i els treballs de la seva llarga vida com la realització d'aquella decisió primera.

En els seus escrits apareix un accent, repetit de mil maneres, que dóna un to propi a l'esforç missioner del mestre mallorquí. Més que l'objectiu de la salvació dels infidels o de la realització d'una missió divina, el que Llull intenta constantment és trobar nous amadors del seu Amat. Aquest és el seu sofriment, constatar que Déu, el seu Amat, i Jesucrist, el Fill estimat de Déu, són ignorats, oblidats, ofesos; i la seva joia és que el món sencer conegui, lloï i estimi el seu Amat. Aquest vers llarg del *Llibre d'Amic e Amat* pot resumir tota la seva vida: “Trobà l'Amic un home que moria sense amor. Plorà l'Amic la deshonra que venia a l'Amat per la mort d'aquell home que moria sense amor. I preguntà a aquell home per què moria sense amor; i ell respongué que per tal com no hi havia ningú que li hagués donat coneixença d'amor ni que l'hagués acostumat a ésser amador. I per això l'Amic sospirà plorant i digué: Ah, devoció! ¿Quan seràs més gran per tal que la culpa sigui més petita i que el meu Amat tingui molts fervents i ardits lloadors i amadors, que no vacil·lin a lloar els seus honoraments?” (*Llibre d'Amic e Amat*, 208).

Una altra característica pròpia del Mestre Ramon és l'experiència d'una “il·luminació” divina sobre l'Art de promoure la conversió i la fe entre els infidels. Ell explica com, després de la il·luminació, “començà a ordenar i escriure aquell llibre, que primer anomenà Art Major i més tard Art General. Sota aqueixa Art escrigué després molts de llibres...” (*Vita Coetanea*, 14). Va dedicar diverses obres a l'explicació de la seva Art, i molts esforços per trobar estudiosos capaços d'entendre-la i d'ensenyar-la. La comprensió d'aquests llibres no és fàcil. La seva lectura, a la llarga, desperta una extraordinària admiració. S'ha parlat de l'aportació de Llull a la tensió constant entre fe i raó; fins i tot se l'ha acusat de voler demostrar amb arguments racionals els misteris del cristianisme. La impressió de la lectura, però, és una altra. Llull no pretén demostrar res. Ell apareix com un místic, agafat i desbordat per l'esclat de Llum que és l'Amor del seu Amat. “Trinitat santa: en ço que no t'entén és major ta grandesa e és menor mon enteniment, o en ço que et creu sense entendre és major ma fe que mon

enteniment, e és major ta grandesa que ma fe; e açò és per ço cor ta grandesa és infinida en tota perfecció, e ma fe e mon enteniment són compreses e finits per ta grandesa” (*Romanç d’Evast e Blaquerna*, 106,7).

Impressiona en la lectura la quantitat enorme de vegades que repeteix l’elenc de les irisacions del misteri de Déu. Un exemple és el primer llibre del *Llibre del Gentil e de los tres Savis*: “la bonesa, la grandesa, l’eternitat, el poder, la saviesa, l’amor, la perfecció, l’eternitat”.

Les llargues elucubracions de la Art lul·liana constitueixen un pensament molt elaborat i complex. Cal entendre’l a la llum de l’experiència mística que és a la base. El Mestre Ramon ha estat tocat per l’Amor Infinit i Luminós de Déu. I ell ofereix totes les seves capacitats, pròpies d’un geni de l’esperit, per mostrar aquest misteri insondable i posar en evidència la seva atractiva lluminositat. El mou una convicció; aquell que obre el cor i la ment a l’amor pot copsar el misteri sublim d’amor i de llum que és Déu. “L’Amic era missatger als prínceps cristians i als infidels, per son Amat, per tal que els mostrés l’Art i els principis de conèixer i amar l’Amat” (*Llibre d’Amic e Amat*, 142).

En el seu *Llibre de Filosofia d’Amor* Lull va escriure un epitafi per a la tomba de l’Amic, que segles més tard es va escriure a la capella on hi ha la tomba del mateix Ramon; acaba així: “Aysí jau l’Amic, mort per son amat e per amor...; amic humil, pascient, leyal, ardit, ensenyat, sant, e ple de tot bé, e qui inlumina molts amadors a honrar e servir son amat e s’amor”. (*Llibre de Filosofia d’Amor*, 63).

GASPAR MORA

*Prevere del bisbat de Sant Feliu de Llobregat
Professor de la Facultat de Teologia de Catalunya*

Tres processons litúrgiques

P Parlaré senzillament de la meva experiència al Monestir de Solius, de “les meves” – tres– processons, ja que de litúrgiques n’hi ha prou d’altres que no fem. Algunes són ben solemnes, tradicionals i públiques, en pobles i ciutats, especialment per Setmana Santa. Fins i tot hi ha processons “religioses” que han esdevingut merament folklòriques, perquè s’han dessacralitzat del tot. I encara podríem fer esment d’aquelles manifestacions que, directament o indirectament, tindrien alguna relació amb la litúrgia, però que són tota una altra cosa, com ara la desfilada dels Reis d’Orient (o, fins i tot, les rues de Carnaval).

Hi ha una processó que podríem dir que forma part de l’ordinari de la missa, i és la de la Comunió, sovint acompanyada amb un cant adient. També alguna altra de pròpia al final de la missa, en certs dies concrets, com quan per Nadal es dóna a besar el Nen Jesús, o en una festa patronal la relíquia del Sant, mentre es canten els goigs.

Les processons en general més aviat han sofert un retrocés pels grans canvis que hi ha hagut, tant en la pietat com en la vida pública. L’evolució sociològica ha fet que, moltes vegades, simplement desapareguessin; o bé que, després, s’hagin reinstaurat amb un recorregut més reduït, o només al voltant del temple, o ni sense sortir de l’església.

Doncs bé, les tres processons a què em vull referir, les que a Solius hem continuat fent de manera habitual en les celebracions de la comunitat amb el poble, i sense intermissió (durant una temporada d’anys, alguna gairebé contra corrent), tenen lloc aquests dies: el diumenge de Passió, amb la concentració dels rams; a la Vetlla pasqual, amb el seguici del Ciri; i per Corpus Christi, més formal, amb la Custòdia.

A part d’aquestes, podríem encara afegir la primera entrada a l’església dels catecúmens, a la tardor. A la diòcesi de Girona el catecumenat es va reinstaurar l’any 2005, i el ritu d’ingrés s’ha fet normalment a la nostra església. Primer tenen unes conferències en una sala. Quan aquestes acaben, surten a la plaça. Davant les escales de l’església assagem els cants, que aprenen fàcilment. I llavors, pel passadís dels xiprers, arriben a la porta del temple, on els espera el bisbe i la comunitat. Finalment, entrarem cantant tots plegats l’antífona d’un salm, ells fins als primers bancs. No deixa de ser una mena de processó, i per cert ben viva.

Expliquem ara una mica les tres damunt dites.

El diumenge de Rams és prou conegut arreu. Encara que hi hagi fidels a l’església, se’ls avisa de sortir a la plaça i que després tinguin la bondat de tornar al mateix lloc on seuen, cosa que s’acostuma a respectar (el mateix avís es dóna per la Vetlla pasqual). A la punta de la plaça hi ha uns coves amb rams de llor i olivera, que els qui van arribant poden agafar. A més, algú –principalment la mainada– ja porta palmó o palma. Posats en semicercle ample,

i feta la benedicció amb cants, tothom segueix cap a l'església, darrere la creu i el qui presideix, repetint els hosannes. "Portals, alceu les llindes!", i s'enllaça perfectament amb el cant d'entrada propi del dia.

A la Vetlla pasqual, ben de nit, després de beneir el foc a fora, amb tothom al voltant de la foguera, aclamem tres vegades el Ciri encès, cantant –"La llum de Crist!"–: la primera, abans de pujar la rampa que porta a l'església; l'altra al cancell mateix –on tots aniran encenent la seva candela–, i la tercera amb el Ciri arribat al presbiteri, davant l'altar, i acabem amb l'himne "Joiosa llum santa".

Finalment, la processó de Corpus. La fem unida a la missa, de la següent manera. Dita la postcomunió, es porta la custòdia, que s'encensa ritualment tot cantant el "Pange lingua". En acabat comencem a sortir de l'església, amb la creu al davant, i anem entonant altres cants eucarístics en català –gràcies sien dades, encara, a Mn. Romeu i el mestre Millet, entre altres–. A fora espera el tàlem –un tàlem parroquial que va sobreviure a la guerra–, es travessa la plaça i just la carretera rural –el poquíssim trànsit que pogué haver-hi sol ser respectuós–, entrem al bosc, entre els pins, en sortim per l'altre costat, tornant a trobar la carretera i la plaça, i un cop a l'església "Tantum ergo", encensament, oració, i benedicció final amb la custòdia. Aneu-vos-en en pau, i cantem tots a l'Amor que ens enamora.

No es pot negar que, per molt primaverat, rústic i encisador que resulti, aquesta processó és una qüestió de fe i que, com diu el sant jesuïta Pere Fabre, "els qui no es preocupen gens del culte extern, no entenen la humanitat de Crist" (M., 266). En el seu *Memorial* (n. 322) comenta deliciosament una processó de Corpus a Magúncia, amb els seus sentiments.

JAUME GABARRÓ

Monjo del monestir de Santa Maria de Solius

El beat Frederic de Berga i l'espiritualitat martirial dels caputxins durant la persecució religiosa de 1936

F El divendres 5 de juny de 2015 el papa Francesc signà a Roma el document que autoritzava la promulgació del decret sobre el martiri del caputxí Frederic de Berga (Martí Tarrés Puigpelat) i altres vint-i-cinc religiosos de la Província de framenors caputxins de Catalunya, testimonis d'amor i fidelitat que foren occits en odi a la fe durant la persecució religiosa de 1936. Fra Carmel de Colomers ja fou beatificat a Tarragona el 13 d'octubre de 2013 amb el grup del bisbe Manuel Borràs; altres tres framenors caputxins, Benet de Santa Coloma, Domènec de Riudebitlles i Josep Oriol de Barcelona (occits a Manresa) tenen la causa oberta al bisbat de Vic, mentre que els altres cinc religiosos (Vicenç de Peralta, Eusebi de Canet de Mar, Feliu de Tarragona, Bernat de Sant Miquel de Gata i Tomàs de Castelló d'Empúries) per manca de dades sobre les circumstàncies del martiri, al seu moment, no fou possible d'introduir la causa però actualment s'està estudiant si és factible, o no, iniciar-la. Els noms dels nous beats caputxins, proclamats en una solemne celebració tinguda a la catedral de Barcelona el propassat 21 de novembre, a més del ja esmentat Frederic de Berga (occit *in odium fidei* a Barcelona el dia 17 de febrer 1937), són, per ordre cronològic de la data del martiri: Prudenci de Pomar de Cinca, Eloi de Bianya, Cebrià de Terrassa, Miquel de Bianya, Jordi de Santa Pau, Modest de Mieres i Àngel de Ferreries (28 de juliol de 1936); Rafael de Mataró i Feliu de Tortosa (1 d'agost 1936); Agustí de Montclar (12 d'agost 1936); Anselm d'Olot (15 d'agost 1936); Benigne de Canet de Mar (19 d'agost 1936); Tarsici de Miralcamp i Marçal de Vilafranca del Penedès (20 d'agost 1936); Vicenç de Besalú (23 d'agost 1936); Zacaries de Llorenç del Penedès i Bonaventura d'Arroyo Cerezo (25 d'agost 1936); Josep de Calella de la Costa (9 de setembre 1936); Timoteu de Palafrugell i Eudald d'Igualada (31 d'octubre 1936); Alexandre de Barcelona (23 de novembre 1936); Martí de Barcelona i Doroteu de Vilalba dels Arcs (19 de desembre 1936); Remigi de Papiol (21 de gener 1937) i Pacià M. de Barcelona (24 de gener 1937).

Durant la Guerra Civil i persecució religiosa alguns frares aconseguiren d'ocultar-se sagaçment, per exemple, fra Sadurní d' Agullent (religiós molt auster i pobre, model de framenors) reeixí viure de manera mig clandestina a la Garrotxa. Fra Sadurní mentre sojornà a Olot hi féu de pagès, allí conreà un hort per tal d'ajudar amb productes hortícoles les famílies que acollien sacerdots i religiosos. Amb l'esclat de la revolta qualsevol pretext servia per a detenir un frare i occir-lo; per exemple, el beat Tarsici de Miralcamp fou acusat calumniosament de repartir a les tropes tabac emmetzinat: "burda calúmnia que no podia haver estat inventada amb altra intenció que la de justificar la bàrbara conducta dels comitès lleidatans, els més crudels i sanguinaris de Catalunya", escriví el ministre provincial dels caputxins, Josep de Besalú, adreçant-se als missioners d'Amèrica.

Acabada la guerra, el P. Pacífic de Vilanova de Bellpuig, des de la seva condició de secretari provincial, féu tota mena de diligències per tal d'aclarir les circumstàncies de la mort dels caputxins immolats *in odium fidei* durant la persecució religiosa, començant pels qui foren assassinats a la ciutat de Barcelona, on un nombre força considerable d'eclésiàstics fou occit degut a la delació d'algunes dones de servei vinculades als milicians, per exemple els casos dels beats Agustí de Montclar i Anselm d'Olot, que foren denunciats per dones del servei domèstic. Altres caputxins, en canvi, foren assassinats per l'excessiva ingenuïtat dels propis frares; aquest fou el cas del beat Rafael de Mataró, que volia sortir de Sarrià, amb tren, a la mateixa estació de la vila, on era molt conegut, i a l'estació del tren de Sarrià Rafael de Mataró fou identificat i detingut. També es mostrà força ingenu el beat Josep de Calella, que "va cometre la imprudència d'anar a demanar feina a un Sindicat declarant que era frare de Pompeia..."

Alguns religiosos que havien aconseguit ocultar-se i practicar el culte clandestí en cases particulars, foren capturats força tardanament, com fou el cas del beat Frederic de Berga, que encapçala la llista dels nous màrtirs. El P. Frederic fou detingut i occit a Barcelona el dia 17 de febrer de 1937, quan feia més de mig any que havia esclatat la revolta! Fou també força tardana la detenció i execució dels beats Remigi de Papiol, Pacià de Barcelona i Tomàs de Castelló d'Empúries que, després de sofrir captiveri al castell de Montjuïc, foren occits després de confessar la seva condició religiosa al cementiri de Cerdanyola el mes de gener de 1937.

Avui, passats vuitanta anys de l'esclat de la Guerra Civil, l'estudi de l'impacte de la persecució religiosa a casa nostra és encara un gran repte. Tanmateix, la documentació ens permet de parlar de l'existència d'una segona revolució que es realitzà en paral·lel als episodis de la guerra i que comportà una sistemàtica violenta persecució religiosa i, alhora, també ens possibilita aproximar-nos a l'espiritualitat martirial dels que foren occits, configurada per una gran capacitat d'entrega amorosa i per un sincer perdó envers els seus botxins. El dia 21 de novembre de 2015, a la catedral de Barcelona, en una bella cerimònia presidida pel cardenal Angelo Amato, foren beatificats solemnement aquest grup de vint-i-sis framenors caputxins encapçalats pel P. Frederic de Berga, tots ells testimonis d'amor misericordiós i de fidelitat exquisida que enriqueixen el santoral de casa nostra i que són un magnífic col·fó a aquest any dedicat a la vida consagrada, i un excel·lent pòrtic a l'any jubilar de la Divina Misericòrdia.

Fr. VALENTÍ SERRA DE MANRESA

Arxiver dels caputxins

Un pla pastoral per al proper quinquenni

E «Església en missió al servei del nostre poble» és el títol del pla pastoral de la Conferència Episcopal Espanyola (CEE) per al proper quinquenni (2016-2020). Està estructurat en dos capítols: el primer presenta «una mirada compassiva al nostre món», mentre que el segon formula unes «propostes pastorals». Tot plegat precedit per la introducció i seguit per la conclusió.

S'hi percep un aire innovador en diversos aspectes. De les cinquanta-sis citacions que fa el document, tan sols una és d'un text de la Conferència Episcopal Espanyola. La gran majoria dels textos citats són del papa Francesc (*Evangelii gaudium* i *Misericordiae vultus*). També n'hi ha alguns dels papes Benet XVI, Joan Pau II i Pau VI i del Concili Vaticà II i del Sínode dels Bisbes sobre la nova evangelització.

Els redactors del pla, entre els quals hi ha Mons. Joan Josep Omella, actual arquebisbe de Barcelona, confessen que han trobat una font d'inspiració fecunda en l'exhortació apostòlica *Evangelii gaudium*, i en consonància amb el pensament del papa Francesc es mostren partidaris de «posar en estat de missió permanent l'Església d'Espanya». Amb aquest pla els bisbes pretenen «descobrir i posar en pràctica una veritable pastoral d'evangelització, per revifar la vida cristiana dels ja creients i oferir de manera assequible i atractiva el do de la fe i el tresor de la vida cristiana als no creients».

El pla pastoral de la CEE té una certa retirada amb el document dels bisbes de Catalunya *Creure en l'Evangelí i anunciar-lo amb nou ardor*, de l'any 2007, en ple pontificat de Benet XVI, que també gira entorn del concepte de missió: «Ens cal a tots els fidels assumir plenament que la nostra situació, en aquest començament del segle XXI, és de missió».

Tots dos documents fan una descripció més aviat ombrívola de la situació actual. «La nostra societat es va situant globalment fora de la vida de l'Església i també, en formes i graus diversos, de la fe en Jesucrist», deien els bisbes de Catalunya ara fa nou anys, i evocaven factors com la cultura immanentista i la involució ètica. El pla pastoral de la CEE diu que s'ha de reconèixer «l'empobriment religiós de la nostra Església i de la nostra societat» i afirma que el subjectivisme i el relativisme són els trets més decisius i determinants de la nova cultura.

Però ni llavors ni ara, els bisbes no es deixen arrossegar cap al terreny del desencís i de la inacció. «No ens hauríem de lamentar tant de certs canvis culturals. El llevat cristià pot fer fermentar moltes cultures, també la que avui veiem néixer i que sovint ens desconcerta», diu el document *Creure en l'Evangelí i anunciar-lo amb nou ardor*. Els bisbes espanyols, en el seu pla pastoral, alerten que «no ens podem deixar dominar pel pessimisme», ja que la

sensibilitat actual posseeix també «aspectes positius que preparen les persones per al reconeixement de Déu i l'acceptació de la vida cristiana com a camí de veritable salvació», i a les Esglésies locals «hi creixen noves realitats i iniciatives amb un desig sincer de fidelitat evangèlica, de renovació personal i eclesial, de vida santa d'oració i apostolat».

Mentre el document de l'episcopat català es manté en l'àmbit dels criteris generals (confiança en Jesús, centrar la pastoral en allò que és essencial, acceptar ser evangelitzat per poder evangelitzar i fer per manera que l'Església sigui casa i escola d'oració), el pla pastoral esmentat formula propostes concretes, indicant per a cada any els objectius i les accions que caldria dur a terme i els agents encarregats de fer-ho. Les propostes es corresponen amb les funcions de la missió de l'Església: la *koinonia*, el kerigma, la litúrgia i la diaconia. I van des d'un congrés internacional sobre les dimensions teològica, canònica i pastoral de les conferències episcopals –amb motiu del 50è aniversari de la CEE– o un congrés estatal d'evangelització, previst per al 2020, fins a la creació de grups bíblics o de revisió de vida, afavorir trobades amb persones no creients o oferir pautes per a la preparació i la celebració del matrimoni cristià.

La missió, doncs, i la «transformació missionera», es troben al centre d'aquest pla pastoral, que podem llegir amb fruit durant la Quaresma. També es parla de missió, de «conversió del cor» i de «conversió pastoral» en el document dels bisbes catalans de 2007, que seria igualment oportú de rellegir en aquest temps litúrgic caracteritzat per la crida a la conversió.

JOSEP CASELLAS

prevere del bisbat de Girona, professor de la Facultat de Teologia de Catalunya

La Paraula i les paraules

Ens ha de preocupar la xerrameca imperant. No només la quantitat de paraules que inunden la nostra vida, sinó “la qualitat” d’aquestes paraules. Els mòbils, la comunicació electrònica i els mitjans audiovisuals, han multiplicat insospitadament la quantitat de missatges que ens arriben. Hi hem de sumar els clàssics discursos de la propaganda comercial, de la petita cultura i de la política... El que realment ens inquieta és la manipulació del llenguatge, l’ús de paraules solament perquè sonen bé i seran fàcilment acollides: en definitiva és aquesta falta d’autenticitat i veritat, que acaba contagiant la comunicació personal més directa.

Els creients sabem que tota autèntica novetat neix per la Paraula. El pas del no-res a l’ésser, del caos al cosmos, de l’esclavitud a la llibertat, de la mort a la vida, de la foscor a la llum, s’ha realitzat per iniciativa i voluntat de la Paraula. El món nou va començar efectivament quan la Paraula es va fer carn en Jesucrist. Ell és la Paraula de Déu. Però sabem també que, com diu l’Evangeli de sant Joan, uns van rebutjar aquesta Paraula (“ha vingut a casa seva, i els seus no l’han acollit”: Jn 1,11); que uns altres, en canvi, hi cregueren (Jn 1,12). Aquests van tornar a néixer i quan, al seu torn, van parlar, suscitaren nous començaments d’un món nou. Això va succeir fa més de dos mil anys. A partir de llavors va començar la història de l’Església.

Nosaltres volem ser dels qui escolten i acullen la Paraula, que és Jesucrist. És voluntat de la Paraula continuar amb ells en les paraules dels qui hi creuen, a fi que el renaixement del món assoleixi tots els racons de la terra i tots els temps.

El teòleg I. Schillebeeckx va dir, fa algun temps:

«Els homes som les paraules amb les quals Déu narra la seva història».

Aquesta afirmació està ben pensada i mereix tres observacions.

Primera, que aquest teòleg parlava “dels homes”, tots els homes, amb els seus encerts i els seus errors, els seus pecats i les seves virtuts. Nosaltres afegim que els creients en la Paraula tenim la responsabilitat de construir aquesta història segons ella, és a dir, com a història nova i redimida.

Segona, que no afirma que “diem paraules”, sinó que “som nosaltres les paraules”. També es referia a tots els homes, creients o no, perquè tots parlem no només amb el que diem, sinó també amb el que fem. Però els creients, seguint el pròleg de l’evangeli de sant Joan, sabem que Ell, Jesucrist, “no només deia la Paraula”, sinó que Ell era la Paraula. Per això, en

referir-nos a nosaltres, no afirmem que estem compromesos a dir les seves paraules, sinó a “ser” paraules seves.

Tercera, que la vida, la història que anem fent no és “la nostra” història, sinó “la seva història”. En cert sentit, la història que fan tots els homes, amb els seus encerts i errors, les seves virtuts i pecats, és història de Déu. Però els creients, que hem assumit la Paraula, sabem que, sent nosaltres mateixos paraules vivents, hem de fer que tota la història parli, comuniqui, el que Ell va dir i va fer.

És meravellós adonar-nos que som “paraules vivents de la Paraula”. I que, com Ella, som també “llum en les tenebres”, comunicació en les solituds, amor en els desamors, salvació en les morts... Estem tan lluny de la xerrameca, que ens sembla un somni irrealitzable...

+AGUSTÍ CORTÉS SORIANO

Bisbe de Sant Feliu de Llobregat

No us oblidem

M

MISSATGE DE LA COORDINADORA DE BISBES DE LES CONFERÈNCIES
EPISCOPALS

EN SUPORT DE L'ESGLÉSIA A TERRA SANTA

14 gener 2016

«Fa falta tornar a sentir que ens necessitem els uns als altres, que tenim una responsabilitat pels altres i pel món, que val la pena ser bons i honestos». (*Laudato si*, n.229).

Com a Bisbes de la Coordinadora de Terra Santa, ens fem ressò de la crida del Papa Francesc en la seva recent encíclica *Laudato si* (Lloat sigueu!), per recordar la nostra interdependència en un món globalitzat. Aquí, en aquesta terra santa per als jueus, cristians i musulmans, se'ns ha recordat durant la nostra visita la presència permanent de l'Església entre els febles i vulnerables als qui massa sovint s'oblida. Ens emportem les nostres experiències i les històries que hem sentit, i ens sentim compromesos a donar veu als sense veu.

La violència actual fa que sigui més urgent que mai recordar i ajudar a tots, especialment els marginats, que busquen viure en la justícia i la pau.

A la comunitat cristiana i als joves de Gaza: no us oblidem. La guerra de 2014 va comportar la destrucció de milers d'habitatges i de les infraestructures materials i socials de Gaza, així com la mort d'israelians i palestins. Un any i mig més tard, mentre trobem signes d'esperança i la resistència de la població és destacable, molts segueixen sense llar i traumatitzats per la guerra. El bloqueig continua portant desesperació a les seves vides i viuen efectivament en una presó. A la Parròquia de la Sagrada Família hem escoltat: "En aquest Any de la Misericòrdia, una de les obres de misericòrdia és visitar els presoners i us agraïm la vostra visita a la presó més gran del món." La capacitat de tants Cristians i Musulmans per recolzar-se mútuament en aquesta situació és un signe visible d'esperança i, en un temps en què molts busquen dividir les comunitats, un exemple per a tots nosaltres.

A la comunitat cristiana de Beit Jala, on la confiscació israeliana de terres i l'expansió del mur de separació a la Vall de Cremisan, violant les lleis internacionals, minen encara més la vostra presència a Terra Santa: no us oblidem. Al llarg de 2016 donarem a conèixer nacionalment i internacionalment la vostra situació.

A aquells israelians i palestins que busquen la pau: no us oblidem. El dret d'Israel a viure en seguretat és clar, però l'ocupació continuada desanima els ocupants i els ocupats. Els líders polítics de tot el món han de posar més esforç en assolir una solució diplomàtica que posi fi

a gairebé 50 anys d'ocupació i que resolgui el conflicte actual perquè els dos pobles i les tres religions puguin viure junts en la justícia i la pau.

Als refugiats cristians que hem trobat a Jordània: no us oblidem. Hem escoltat el drama i les dificultats en intentar reconstruir les vostres vides. Per a la majoria, tornar a casa ja no és una opció. Jordània està fent esforços per gestionar el fet que un quart de la seva població siguin refugiats. Els esforços de l'Església local i les ONGS per acollir a tots els refugiats —cristians o musulmans— són significatius i encomiables per tal de retornar als refugiats la perduda dignitat humana, però la comunitat internacional ha de fer més per alleujar la seva situació i treballar per la pau a tota la regió.

Als sacerdots, comunitats religioses i laics de l'Església a Jordània: no us oblidem. L'Església a Jordània està viva i en creixement, però els cristians temen l'expansió de l'extremisme creixent a la regió. Esperem que l'entrada en vigor l'1 de gener de l'Acord Global entre la Santa Seu i l'Estat de Palestina, ens ofereixi un model de diàleg i cooperació entre els estats que respecti i preservi la llibertat religiosa i de consciència de tothom.

Amb la promesa d'una solidaritat activa, fem nostra la pregària del Papa Francesc a *Laudato si*: «Oh Déu dels pobres, ajudeu-nos a rescatar els abandonats i oblidats d'aquesta terra que tant valen als vostres ulls».

Arquebisbe Stephen Brislin, Sud-Àfrica

Bisbe Peter Børcher, Dinamarca, Finlàndia, Islàndia, Noruega, Suècia

Bisbe Oscar Cantú, Estats Units d'Amèrica

Arquebisbe Rodolfo Cetoloni, Itàlia

Bisbe Christopher Chessun, Església d'Anglaterra

Bisbe Michel Dubost, França

Bisbe Lionel Gendron, Canadà

Bisbe Félix Gmür, Suïssa

Bisbe William Kenney, Anglaterra i Gal·les, COMECE

Bisbe Declan Lang, Anglaterra i Gal·les

Bisbe John McAreevey, Irlanda

Bisbe William Nolan, Escòcia

Bisbe Thomas Maria Renz, Alemanya

Arquebisbe Joan-Enric Vives, Espanya i Andorra

Notes de l'editor:

Des de 1998, la Coordinadora de Conferències Episcopals en suport de l'Església a Terra Santa s'ha reunit per invitació de l'Assemblea d'Ordinaris Catòlics de Terra Santa. Per mandat de la Santa Seu, la Coordinadora es reuneix cada mes de gener a Terra Santa, centrant-se en la pregària, el pelegrinatge i la persuasió, amb l'objectiu de mostrar la solidaritat amb la comunitat cristiana que experimenta una intensa pressió política i social-econòmica.

El Bon Pastor
Revista per a preveres
